

Petr Matějček, První světová válka očima českých lékařů, Praha, FF UK 2012, 69 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce.

Česká historiografie zůstává díky historickému vývoji tématu první světové války stále ještě mnohé dlužna. Jsem proto velmi rád, že si Petr Matějček vybral za téma své bakalářské práce problematiku českých lékařů ve světové válce: jednak proto, že téma podle mého názoru skýtá potenciál i hlouběji založenému zájmu a dalšímu výzkumu, jednak proto, že souzní se současnými trendy výzkumu Velké války.¹

Autor je obeznámen se základní literaturou k první světové válce, její různorodou úroveň by si však možná více zasloužilo reflektovat v úvodním přehledu použité literatury. Na samotnou práci to však má minimální vliv, neboť ta je vystavěna na původním pramenném materiálu; autor využívá úředních pramenů vojenské provenience z Vojenského ústředního archivu, osobní korespondence pamětí a deníků jednotlivých lékařů i tištěných dobových odborných periodik.

První kapitola práce je přehledem vývoje zdravotní služby v rakousko-uherské armádě a postavení vojenských lékařů v ní do roku 1918. Možná je tato část práce, především s ohledem na to, že má především rámcový charakter a je primárně vystavěna na literatuře, relativně příliš dlouhá. V každém případě však uvádí do výzkumu problematiky jednu ze zásadních tezí práce, s níž autor dále pracuje, totiž, že profesionální rakousko-uherský důstojnický sbor pohlížel na vojenské lékaře jako na důstojníky „druhé kategorie“.

Další dvě kapitoly jsou stěžejními částmi práce; jsou vypracovány na základě původního pramenného materiálu. Autor v nich podrobně analyzuje činnost českých lékařů od mobilizace: kapitoly dále rozdělil především tematicky, neboť – jak autor sám také svým výzkumem potvrdil – byl velký rozdíl mezi přímou službou v poli, jež na lékaře kladla (a dodnes klade) mimořádné psychické i fyzické nároky a znamenala samozřejmě i přímé ohrožení na životě, a službou v zázemí, například ve stabilních nemocničních útvarech. Autor věnuje pozornost i způsobům, jakým lékaři trávili volný čas.

Závěrečná kapitola „Pohled českého vojenského lékaře na válku“ řeší vlastně dva problémy: jednak to, nakolik se chování, názory a válečný prožitek vojenského lékaře lišily od chování ostatních vojáků-bojovníků a za druhé, jak se do chování a válečného prožitku českých lékařů promítal faktor jejich národnosti. Autor dochází k závěru, že velmi výrazně, je ovšem škoda, že právě tato část práce není obširnější.

Práce Petra Matějčka je dobře strukturována, místy možná trpí jistou proporční nevyvážeností rozsahu. Práce je založena na původním pramenném materiálu; autor přitom nepodléhá jeho kouzlu, je ke svědectví pamětníků kritický. Nejvíce si však cením skutečnosti, že ve své bakalářské práci usiluje Petr Matějček nikoliv o popisnost, nýbrž o kontextualizaci a interpretativnost, i když samozřejmě ne vždy se mu to daří beze zbytku. Cením si také, že autor na základě svého výzkumu došel k jasně formulovaným závěrům. Téma Matějčkovy práce má potenciál pro další studium, zejména pokud jde o zohlednění výsledků výzkumu prováděných v ostatních státech, i pokud jde o možnosti komparace.

Bakalářská práce Petra Matějčka představuje mého názoru v kategorii bakalářských prací nadstandardní výkon jak z heuristického hlediska, tak způsobem zpracování a **plně ji doporučuji k obhajobě**. Navrhuji ji hodnotit známkou **výborně**.

V Praze, dne 9. 6. 2012

Prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.

---

¹ Srv. např. Brigitte Biwald, Von Helden und Krüppeln. Das österreichisch-ungarisches Militärsanitätswesen im Ersten Weltkriege, Wien 2002; Die Medizin und der Erste Weltkrieg, hg. v. Wolfgang Uwe Eckart – Christoph Gradman, Herbolzheim 2003 (2.); Susanne Michl, Im Dienste des „Volkskörpers“. Deutsche und französische Ärzte im Ersten Weltkrieg, Göttingen 2007 apod.